

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Το δελτίο ειδήσεων

Με το τέλος του καλοκαιριού και των διακοπών και με την επιστροφή των φίλων και των γνωστών στην Αθήνα σκέφτηκα και έκανα μια πρόχειρη έρευνα. Ρώτησα ένα σχετικά μικρό αριθμό ανδρών και γυναικών να απαντήσουν ,χωρίς μεγάλη σκέψη στο ακόλουθο ερώτημα: Τι βρήκες πιο ενοχλητικό ή πιο δυσάρεστο με την επιστροφή σου από τις διακοπές στην Αθήνα; Όπως θα περίμενε κανείς, οι πιο συχνές απαντήσεις ήταν : ο βρώμικος αέρας, η συνάντηση με τον προϊστάμενο στη δουλειά, η επίσκεψη στην εφορία, η κλήση για παράνομο παρκάρισμα, τα σκουπίδια στους δρόμους κλπ.

Ιδού, όμως ,η πιο περίεργη απάντηση: το πλέον ενοχλητικό ήταν τα δελτία ειδήσεων (όλων των καναλιών). Προερχόμενη από άνθρωπο που παρακολουθεί τα δελτία ειδήσεων, η απάντηση αυτή προκάλεσε το ενδιαφέρον και ζητώντας εξηγήσεις έμαθα τα παρακάτω, τα οποία σας μεταφέρω σε πρώτο πρόσωπο.

«Οι πρώτες μέρες των διακοπών είναι κάπως δύσκολες. Χωρίς εφημερίδα, χωρίς τηλεόραση, χωρίς τηλέφωνο και fax, γενικά χωρίς υποθέσεις και μακριά από το γνωστό σου περιβάλλον αισθάνεσαι περίεργα και νιώθεις να αλλάζεις ταυτότητα. Σιγά-σιγά αρχίζεις να παρατηρείς τη φύση γύρω σου και ανακαλύπτεις ή μάλλον ανακαλύπτεις ξανά την ομορφιά της, τις άπειρες αποχρώσεις της θάλασσας και των βράχων, την εκπληκτική αρμονία των βουνών και είσαι ευχαριστημένος που είσαι μέρος αυτού του κόσμου. Ταυτόχρονα αρχίζεις να βλέπεις ότι οι άνθρωποι γύρω σου, γνωστοί και άγνωστοι, δεν φωνάζουν όπως πριν, μιλούν αργά και κινούνται ήρεμα ,όπως ακριβώς και εσύ.

Αλλά οι διακοπές τελειώνουν και επιστρέφεις στην Αθήνα χαρούμενος που είσαι σπίτι σου, που ποτίζεις τα λουλούδια σου και βλέπεις τους φίλους και τους γείτονες. Τότε κάνεις το θανάσιμο σφάλμα, ανοίγεις την τηλεόραση να ακούσεις και να δεις τις ειδήσεις των οκτώ και τριάντα. Την οθόνη σου γεμίζουν ένας κύριος που φαίνεται να σιδερώθηκε μαζί με τα ρούχα του και μια κυρία στολισμένη σαν λατέρινα και σε βομβαρδίζουν εναλλάξ, με νούμερα φρικτά: τόσο άστεγοι, τόσο νεκροί από ναρκωτικά, τόσες ληστείες, τόσες καταστροφές από σεισμούς, τόσες από πλημμύρες, τόσες από πυρκαγιές, τόσες τρομοκρατικές

ενέργειες με τόσους νεκρούς και τραυματίες, τόσοι νεκροί σε τροχαία δυστυχήματα... Η πιο ευχάριστη είδηση είναι ο αυριανός καύσωνας. Έλεος, Κύριε. Να γιατί το δελτίο ειδήσεων ήταν η πιο ενοχλητική εμπειρία».

Η παρατήρηση του φίλου θέτει εύλογα ερωτηματικά . Μόνο αυτά συμβαίνουν στον κόσμο ή μόνο αυτά νομίζουν οι συντάκτες των δελτίων ότι μας ενδιαφέρουν; Δεν υπάρχει τίποτα καλό ή όμορφο στον κόσμο που να αξίζει να αναφερθεί στα δελτία ειδήσεων; Μόνο ληστές, βιαστές, λαθρέμποροι, απατεώνες, δολοφόνοι και κάθε λογής καθάρματα; Οι άλλοι, οι άνθρωποι του μόχθου, οι εργάτες της γης, οι άνθρωποι που ξενυχτάνε στα εργαστήρια και στις βιβλιοθήκες, οι άνθρωποι που γενικά ομορφαίνουν τη ζωή μας, αυτοί πού είναι;

Θ. Π. Λιανός
Από τον ημερήσιο Τύπο

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1) α) Στις διακοπές το άτομο έχει εντελώς διαφορετικές εμπειρίες από αυτές της πόλης. Ποιες είναι και πώς επιδρούν στην ψυχή του;
Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.

β) Γιατί τα δελτία ειδήσεων αποτελούν την πιο ενοχλητική εμπειρία της επιστροφής του; Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.

2) α) Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου του κειμένου («Οι πρώτες μέρες... όπως ακριβώς κι εσύ»)

β) Να δώσετε ένα σύντομο πλαγιότιτλο στην τρίτη παράγραφο («Οι πρώτες μέρες... όπως ακριβώς κι εσύ»)

γ) Να εντοπίσετε τρεις (3) συνδυαστικές λέξεις στο κείμενο και να καθορίσετε τη σημασία τους.

3) α) Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού: το έδαφος , ο ευθύς , το ακριβές , του φωτός , της δύναμης, της ιδιότητας , ο συγγραφέας , πολύ (ουδέτερο)

β) Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους όρους που επισημαίνονται με έντονους χαρακτήρες στις παρακάτω προτάσεις:

- ✚ Το παιδικό μουσείο υπάρχει, για να βοηθά τα παιδιά.
- ✚ Τα σκυλιά είναι πιστά ζώα.
- ✚ Ο Σεφέρης, ο ποιητής, τιμήθηκε το 1963 με το βραβείο Νόμπελ.
- ✚ Ο Γιώργος είναι λάτρης του αθλήματος, του ποδοσφαίρου.
- ✚ Η αγωνία της μητέρας ήταν φανερή στα λόγια της.
- ✚ Ο πίνακας του Πικάσο «Γκουέρνικα» εκφράζει τη φρόκη του πολέμου.

γ) i) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων:
χαρακτήριζε- κατανοούσες – αναπτύσσονται- να αδικούμε

ii) Να αναγνωρίσετε τα παρακάτω ρήματα ως προς το χρόνο, έγκλιση, ποιόν ενέργειας, χρονική βαθμίδα, συζυγία, φωνή:
διοριζόμεν – έχεις ευχαριστηθεί

δ) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ως προς τους όρους, τη σημασία και την ποιότητα

- ✚ Δεν μου άρεσαν καθόλου οι πρώτες μέρες στο Γυμνάσιο!
- ✚ Πού πήγαν;
- ✚ Η Ιωάννα άνοιξε το παράθυρο.

4 α) Ποια είναι τα προθήματα, τα επιθήματα στις λέξεις που σας δίνονται παρακάτω; **Αντιπαιδαγωγικός – μεγαλούτσικος – εκπαιδευτικός – συμμετοχή- μουσείο**

β) Να βρείτε από ένα συνώνυμο για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
περιέργη, σφάλμα, ευχάριστη, ενδιαφέρουν, νιώθεις.

γ) **i)** Να σχηματίσετε δύο ουσιαστικά για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα προθήματα : μόρφωση και γραφή **ii)** να κάνετε προτάσεις με τις λέξεις που βρήκατε.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Με αφορμή τη θεματική ενότητα της Νεοελληνικής Γλώσσας « Τηλεόραση και Νέοι » , αποφασίζετε ως τάξη να στείλετε μια επιστολή στον Διευθυντή προγράμματος γνωστού τηλεοπτικού σταθμού τονίζοντας τα αρνητικά στοιχεία της τηλεόρασης και προτείνοντας ενδιαφέροντα προγράμματα, με σκοπό να αναβαθμιστεί ο ρόλος της τηλεόρασης .

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β 1) α) Σε περίοδο καλοκαιρινών διακοπών, το άτομο εφοδιάζεται με διαφορετικές εμπειρίες από αυτές της πόλης . Ειδικότερα , απαλλάσσεται από τους αγχωτικούς ρυθμούς της πόλης , χωρίς υποχρεώσεις και πίεση , αισθάνεται παράξενα, σαν να χάνει τον παλιό εαυτό του, σαν να αλλάζει. Έρχεται σε επαφή με τα στοιχεία της φύσης , γνωρίζει τις ομορφιές της και νιώθει χαρούμενος ,ευτυχισμένος , καθώς αισθάνεται μέρος του συνόλου. Παράλληλα , παρατηρεί ότι οι άνθρωποι γύρω του είναι αλλιώτικοι, αλλάζουν πρόσωπο , δηλαδή είναι πιο ήρεμοι και χαλαροί. Συμπερασματικά , στις διακοπές το άτομο ξεφεύγει από τους πιεστικούς ρυθμούς της καθημερινότητας , περνώντας όμορφα κι ευχάριστα.

β) Γυρνώντας από τις καλοκαιρινές διακοπές κι ανοίγοντας την τηλεόραση , γίνεται αντιληπτό ότι το δελτίο ειδήσεων αποτελεί την πιο ενοχλητική εμπειρία . Αυτό συμβαίνει, διότι τα τηλεοπτικά κανάλια παρουσιάζουν σε μεγάλη έκταση δυσάρεστα γεγονότα , όπως ληστείες, άστεγους , νεκρούς από ναρκωτικά , σεισμούς , κι άλλα παρόμοια συμβάντα. Προβάλλουν, δηλαδή , μόνο γεγονότα -που αν κι είναι μέρος της ζοφερής πραγματικότητας- δεν αποτυπώνουν την όμορφη πλευρά της ζωής . Απουσιάζουν οι καλές κι ευχάριστες στιγμές , δεν προβάλλονται άνθρωποι που όμορφαίνουν τη ζωή και κερδίζουν το θαυμασμό μας . Καταληκτικά, τα δελτία ειδήσεων παρουσιάζοντας μόνο δυσοίωνα γεγονότα αποτελούν «ενοχλητικό θόρυβο» .

2) α)Θεματική πρόταση : Οι πρώτες μέρες των διακοπών είναι κάπως δύσκολες.

Λεπτομέρειες- Σχόλια: Χωρίς εφημερίδα, χωρίς τηλεόραση... όπως ακριβώς και εσύ.

Κατακλείδα: παραλείπεται

β) Οι καλοκαιρινές διακοπές αναζωογονούν τον άνθρωπο.

γ) όμως – αντίθεση, γιατί- αιτιολόγηση, αλλά- αντίθεση

3) α) της υποχρέωσης - των υποχρεώσεων
ο ευθύς – οι ευθείς
το ακριβές – τα ακριβή
το καθήκον – τα καθήκοντα
της δύναμης- των δυνάμεων
της ταχύτητας – των ταχυτήτων
ο ιερέας – οι ιερείς
πολύ – πολλά

β) το παιδικό- επιθετικός προσδιορισμός στο μουσείο
τα παιδιά- αντικείμενο στο ρήμα βοηθά
πιστά- επιθετικός προσδιορισμός στα ζώα
ζώα- κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος
δικηγόρος – παράθεση στον Παπανικολάου
ποδοσφαίρου- επεξήγηση στο αθλήματος
της νύχτας – γενική χρόνου στο δουλειές
πουλιών- γενική υποκειμενική στην επιστροφή

γ) χαρακτηρίζει-χαρακτηρίζει- χαρακτηρίσε- έχει χαρακτηρίσει- είχε
χαρακτηρίσει- θα χαρακτηρίζει- θα χαρακτηρίσει- θα έχει
χαρακτηρίσει
κατανοούσες – κατανοείς- κατανόησες- έχεις κατανόησει, είχες
κατανοήσει, θα κατανοείς, θα κατανόησεις, θα έχεις κατανόησει
αναπτύσσονται- αναπτύσσονταν, αναπτύχθηκαν, έχουν αναπτυχθεί,
είχαν αναπτυχθεί, θα αναπτύσσονται, θα αναπτυχθούν, θα έχουν
αναπτυχθεί
να αδικούμε- να αδικήσουμε- να έχουμε αδικήσει

διοριζόμενοι –οριστική, παρατατικός, παρελθόν, μη συνοπτικό,
παθητική φωνή, α' συζυγία
έχεις ευχαριστηθεί – οριστική παρακειμένου, παρόν, συντελεσμένο,
παθητική φωνή , β' συζυγία (α' τάξη)

δ) Δεν μου άρεσαν καθόλου οι πρώτες μέρες στο Γυμνάσιο!
Επιφωνηματική- επαυξημένη- αρνητική
Πού πήγαν;-ερωτηματική- καταφατική- ελλειπτική
Η Ιωάννα άνοιξε το παράθυρο- απλή- καταφατική- αποφαντική

4 α) Αντι(πρόθημα)- παιδαγωγ- ικός(επίθημα) – μεγαλούτσ-ικος(επίθημα) – εκ(πρόθημα)-παιδευτ-ικός(επίθημα) –συν (πρόθημα)μετοχ- ή(επίθημα)- μους- είο(επίθημα)

β) περιεργη- παράξενη
σφάλμα- λάθος
ευχάριστη- θετική , ευοίωνη, χαρούμενη, χαρμόσυνη
ενδιαφέρουν- αφορούν
νιώθεις- αισθάνεσαι

γ) μόρφωση- επιμόρφωση- συμμόρφωση- διαμόρφωση- αναμόρφωση
γραφή- διαγραφή – απογραφή συγγραφή

- ✚ Η συμμόρφωση με τους κανόνες της πολιτείας αποτελεί καθήκον του ανθρώπου.
- ✚ Τα τελευταία χρόνια, λαμβάνουν χώρα πολλά προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των υπολογιστών στη διδακτική πράξη.
- ✚ Η διαγραφή των αιώνιων φοιτητών από τα πανεπιστήμια ήταν στα άμεσα σχέδια της κυβέρνησης.
- ✚ Ο στόχος του ήταν η συγγραφή του παιδικού μυθιστορήματος .

Γ.ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Το κείμενο έχει τη μορφή επιστολής . Είναι απαραίτητη η αναφορά σε τόπο και χρόνο (Χαϊδάρι, 5 Ιουνίου 2015- πάνω δεξιά) και η προσφώνηση (Κύριε Διευθυντά- Αξιότιμε κύριε- αριστερά). Στον Πρόλογο πρέπει να τονιστεί ο σκοπός της επιστολής , ώστε να γίνει φανερό το θέμα της έκθεσης . Κατάλληλα ρηματικά πρόσωπα : β' ενικό- β πληθυντικό πρόσωπο.

✚ Πρόλογος

Χαϊδάρι, 5 Ιουνίου 2015

Αξιότιμε κύριε,

Σας στέλνουμε αυτή την επιστολή , καθώς έχουμε σφόδρα δυσαρεστηθεί ως μαθητές- κυρίως ως νέοι άνθρωποι- από τον υποβαθμισμένο ρόλο του δημοφιλούς μέσου ενημέρωσης , την τηλεόραση. Με αφορμή τη θεματική ενότητα της Νεοελληνικής Γλώσσας «Τηλεόραση και Νέοι», συνειδητοποιήσαμε ότι η τηλεόραση επιδρά αρνητικά στο πνεύμα, στη ψυχή και στο χαρακτήρα του ανθρώπου, καθώς τα

προγράμματα που προβάλλονται σε καθημερινή βάση είναι «απαράδεκτα». Θα θέλαμε λοιπόν να διαθέσετε λίγο χρόνο ,για να διαβάσετε «τα παράπονα μας» , αλλά και τις προτάσεις μας , με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας της τηλεόρασης .

Α' Ζητούμενο :αρνητικά στοιχεία της τηλεόρασης

- Κατευθυνόμενη πληροφόρηση ,παραπληροφόρηση, χειραγώγηση της κοινής γνώμης(παραποίηση της αλήθειας)
- Οι άνθρωποι που καθηλώνονται πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη της τηλεόρασης χάνουν την επικοινωνία με το περιβάλλον και απομονώνονται- κλείνονται στον εαυτό τους , γίνονται αντικοινωνικοί.
- «Συμμετοχή» σε φανταστικά και όχι πραγματικά βιώματα τα μικρά παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στα τηλεοπτικά μηνύματα, καθώς δεν μπορούν να διακρίνουν τα όρια μεταξύ φανταστικού και πραγματικού, θεωρούν πραγματικότητα ό,τι βλέπουν στην τηλεοπτική οθόνη.
- Η εικονική πραγματικότητα συντελεί στη γλωσσική ένδεια.
- Η παρακολούθηση της τηλεόρασης αντικαθιστά άλλες ενεργητικές και δημιουργικές δραστηριότητες όπως παιχνίδια κάθε μορφής με ή χωρίς σωματική άσκηση, χόμπι και σπορ. Εκτοπίζοντας τις δραστηριότητες αυτές η τηλεόραση είναι δυνατό να είναι αιτία παχυσαρκίας και χειρότερης φυσικής κατάστασης των παιδιών.
- Η συζήτηση μεταξύ των μελών της οικογένειας παραχωρεί τη θέση της στο μονόλογο της τηλεοπτικής οθόνη
- Το περιεχόμενο των προγραμμάτων και των διαφημιστικών μηνυμάτων δημιουργεί πολλές φορές στο παιδί πλαστές ανάγκες που το μετατρέπουν σε αχόρταγο καταναλωτή προϊόντων συχνά περιττών και ιδεών αμφίβολης αξίας
- Η τηλεόραση έχει ενοχοποιηθεί ότι αυξάνει την επιθετικότητα - βία του παιδιού. Υπάρχει μια ευαίσθητη περίοδος πριν από την ηλικία των 8 ετών, όπου τα παιδιά υφίστανται μακροχρόνιες συνέπειες καλλιέργειας επιθετικών τρόπων συμπεριφοράς από την παρακολούθηση βίαιων τηλεοπτικών προγραμμάτων(τα παιδιά μιμούνται τη βία που βλέπουν στην τηλεόραση , αποδέχονται σταδιακά τη βία ως μέσο επίλυσης προβλημάτων συνηθίζουν τον τρόπο της βίας, δεν συγκινούνται απ' αυτή και γίνονται απαθείς

μπροστά στη βία που παρακολουθούν , ταυτίζουν τους εαυτούς τους με ορισμένους χαρακτήρες που βλέπουν είτε αυτοί είναι θύτες είτε θύματα).

Β' Ζητούμενο: Προτάσεις – ενδιαφέροντα προγράμματα

- Εκπαιδευτική τηλεόραση – ντοκιμαντέρ
- Προγράμματα καλλιτεχνικού περιεχομένου (μουσική, λογοτεχνία, θέατρο)
- Ενημερωτικές εκπομπές με γνώμονα την αλήθεια και την αντικειμενικότητα
- Ψυχαγωγικά προγράμματα (π.χ παιχνίδια γνώσεων)
- Ποιοτικές ταινίες (ελληνικές ή ξένες)
- Εκπομπές , μέσω των οποίων θα προβάλλονται μέρη της χώρας μας , θα ταξιδεύουμε νοερά σε άλλους τόπους και σε άλλες χώρες, γνωρίζοντας τον πολιτισμό τους .

Επίλογος- συμπέρασμα

Σας εκθέσαμε, λοιπόν, τις απόψεις μας σχετικά με την τηλεόραση .Η τηλεόραση ,στις μέρες μας, έχει υποβαθμιστεί, όμως αν αλλάξει πρόσωπο , έχει τη δυνατότητα να μας προσφέρει πολλά . Είναι στο χέρι μας , ή μάλλον και στο δικό σας να επαναπροσδιορίσουμε όλοι μαζί το ρόλο της τηλεόρασης . **Ελπίζουμε να λάβετε υπ' όψιν σας την επιστολή μας αυτή, ώστε η τηλεόραση να αποτελέσει αστείρευτη πηγή γνώσεων , αξιόπιστο μέσο ενημέρωσης και δημιουργικό τρόπο αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.**

Με εκτίμηση
Α' Γυμνασίου, Πολύτροπη Αρμονία